

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра _____ менеджменту _____

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

_____ **«Економіка та фінанси підприємства»** _____

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 281 «Публічне управління та адміністрування» _____

(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) _____ «Регіональне управління» _____

(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет _____ Економіко-гуманітарний інститут, Факультет економіки і управління _____

(найменування інституту, факультету)

мова навчання _____ державна _____

2020 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Нечасва І.А., доц. каф. менеджменту НУЗП, к.е.н., доц.

Обговорено та рекомендовано до затвердження науково-методичною комісією
факультету Економіки та управління

Протокол від «25» травня 2020 року № 26

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки 28 "Публічне управління та адміністрування, спеціальності «281 «Публічне управління та адміністрування»», освітня програма (спеціалізація) «Регіональне управління».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи і способи раціонального поєднання й ефективного використання всіх елементів виробничого процесу на рівні підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: Курс інтегрує в собі знання з макроекономіки, економетрики, обліково-фінансових дисциплін, зокрема бухгалтерського обліку та загальної теорії фінансів.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1 Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин

Змістовий модуль 2. Економічні основи виробничої діяльності підприємства

Змістовий модуль 3. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Змістовий модуль 4. Економічні результати господарсько-фінансової діяльності підприємства.

Змістовий модуль 5. Інтегральна оцінка стану підприємства

Змістовий модуль 6. Розвиток підприємства та забезпечення його економічної безпеки

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» є формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» є:

– підприємство, як суб'єкт господарювання та основні напрями його господарсько-фінансової діяльності (операційна, інвестиційна, інноваційна, фінансова);

– методологічні та методичні засади планування діяльності підприємства;

– формування програми виробництва та її реалізації, визначення виробничої потужності підприємства;

– визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання;

– теоретичні засади формування й використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання; методичні підходи до їх аналізу та планування;

– теоретичні засади формування й використання майнових ресурсів (активів) підприємства; методичні підходи до їх аналізу та планування;

- теоретичні засади формування й використання фінансових ресурсів (капіталу) підприємства; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- оцінка ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;
- конкурентоспроможність підприємства та методи її оцінки;
- механізм розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства; забезпечення економічної безпеки підприємства.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні отримати, у результаті вивчення навчальної дисципліни:

загальні компетентності

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

фахові компетентності

СК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК4. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

СК5. Здатність використовувати систему електронного документообігу.

СК6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

СК9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 240 годин(и) 8 кредити(ів) ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин

Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці

Тема 2. Планування діяльності підприємства

Змістовий модуль 2. Економічні основи виробничої діяльності підприємства

Тема 3. Економічна характеристика продукції підприємства

Тема 4. Виробнича програма підприємства

Тема 5. Виробнича потужність підприємства

Змістовий модуль 3. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства

Тема 7. Трудові ресурси підприємства

Тема 8. Майнові ресурси (активи) підприємства

Тема 9. Фінансові ресурси (капітал підприємства)

Змістовий модуль 4. Економічні результати господарсько-фінансової діяльності підприємства

Тема 10. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції

Тема 11. Доходи та цінова політика підприємства

Тема 12. Фінансові результати діяльності підприємства

Змістовий модуль 5. Інтегральна оцінка стану підприємства

Тема 13. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки

Тема 14. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки

Змістовий модуль 6. Розвиток підприємства та забезпечення його економічної безпеки

Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку

Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність

3. Рекомендована література

Основна

1. Крикавський Є.В., Люльчак З.С. Економіка і фінанси підприємств: Навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 696 с.

2. Величко В. В. Конспект лекцій з курсу «Економіка і фінанси підприємства» (для студентів денної та заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.030601 – Менеджмент). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 152 с.

3. Петрович Й. М., Прокопишин-Рашкевич Л. М. Економіка і фінанси підприємства : підручник. Львів : «Магнолія 2006», 2014. 406 с.

4. Гетьман О.О. Шаповал В.М. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.

5. Економіка підприємства: навчальний посібник / За ред.. А.В. Шегди. Київ : Знання, 2005. 431 с

6. Економіка підприємства: Підруч. / За заг. ред. С. Ф. Покропивного. – 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Вид-во КНЕУ, 2000. 528 с.

7. Манів З. О., Луцький І. М. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ : Знання, 2004. 580 с.

Додаткова

8. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Харків : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. 208 с.

9. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. М. Бандурка, Є. В. Ковальов, М. А. Садиков, О. С. Маковоз; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків: ХНУВС, 2017. 192 с.

10. Дмитрієв І. А., Шевченко І. Ю. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків : ХНАДУ, 2018. 292 с.
11. Економіка підприємства: навч. посіб. / [І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, С. В. Сусліков, К. О. Тимофєєва] ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Харків. Політехн. ін-т». Харків: НТУ «ХП», 2016. 380 с.
12. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навч. посібн. Київ: КНУТД, 2015. 267 с.
13. Економіка виробничого підприємництва: Навч. посіб. / За ред. Й. М. Петровича. Київ: Знання, КОО, 2001. 406 с.
14. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)
http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/images/phocagallery/2017/Pryklady_DSTU_8302_2015.pdf
15. Нечаєва І. А., Горлов Є. В. Удосконалення методики аналізу системи управління відтворюванням оборотного капіталу підприємства. *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво*. 2014. Вип. 6. С. 61-66.
16. Борисенко Е. Е., Нечаєва И. А. Оценка эффективности управления ресурсами предприятия на основе построения динамического норматива. *Менеджмент в России и за рубежом*. Москва: ЗАО «Финпресс». 2014. №2. С.100-108.
17. Nechaeva I. A., Shostak M. D. Analysis of macro-economic influence on development of a small enterprise in Ukraine. *Економічний вісник Запорізького національного технічного університету*. 2017. № 2. С. 74 – 78.
18. Нечаєва, І. А. Управління продуктивністю праці з метою підвищення ефективності підприємства. *XIV Міжнародна конференція «Стратегія якості у промисловості і освіті»* (4-7 червня 2018 р., Варна, Болгарія): матеріали. у 2-х томах. Упорядники Хохлова Т.С., Ступак Ю.О. Дніпро-Варна, 2018. 396 с. С. 371-376.
19. Нечаєва І. Особливості прийняття управлінських рішень, їх оцінка та оцінювання в умовах кризи. *Економічний аналіз*. Тернопіль. 2019. Том 29. №1. С. 156-163.
20. Нечаєва І. А. Оцінка прозорості та відкритості комунального підприємства (установи, організації) як запорука ефективного використання місцевих фінансів і територіального розвитку. *Проблеми економіки*. 2020. №2. С. 265–273.
<https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-2-265-273>

Періодичні видання

1. Бизнес (журнал). <https://business.ua>
2. Компаньйон (журнал). <https://kompanion.online>
3. Актуальні проблеми економіки (журнал).
4. Економіст (журнал).
5. Урядовий кур'єр (газета).
6. Инвестиционная газета (газета). <https://investgazeta.ua/uk/>

7. Голос України (газета).
8. Гроші (журнал) <https://journals.ua/business/groshi/27020-01-19.html>
9. Власть денег (журнал) https://journals.ua/business/vlast_deneg/30457-09-19.html
10. Financoff (журнал) <https://journals.ua/business/financoff/30464-02-20.html>

Інформаційні ресурси

1. Ukrstat.org - публикация документов Государственной Службы Статистики Украины. URL: <https://ukrstat.org/>.
2. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Головне управління статистики у Запорізькій області. URL: <http://www.zp.ukrstat.gov.ua/>.
4. Господарський кодекс України. Закон України № 436-IV від 16.01.2003. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Податковий кодекс України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Бюджетний кодекс України. Закон України № 2456-VI. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/12156.html>.
7. <http://ie.at.ua/> – науково-виробничий журнал «ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА»
8. http://www.nbuiv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Emp/texts.html – Збірник наукових праць «Економіка. Менеджмент. Підприємництво»
9. http://www.nbuiv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Menedzhment/texts.html – Збірник наукових праць «Менеджмент»
10. <http://www.nbuiv.gov.ua/portal/> – Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського
11. http://www.nbuiv.gov.ua/portal/soc_gum/eiu/texts.html – Науковий журнал «Економіка і управління»
12. <http://www.management.com.ua>

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

ПР1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

ПР2. Застосовувати норми та правила професійного спілкування українською мовою.

ПР8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПР9. Знати основи електронного урядування.

ПР10. Уміти користуватися системою електронного документообігу.

ПР11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції

ПР 13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

ПР 14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

ПР 15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.

5. Засоби та критерії оцінювання успішності навчання

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання: усне опитування на практичних заняттях, захист домашнього завдання, аудиторне розв'язання завдань, тестування.

До основних завдань контролю знань належать:

- оцінювання рівня засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу дисципліни;

- інформування здобувачів вищої освіти про якість їх роботи над вивченням дисципліни;

- мотивація здобувачів вищої освіти до систематичної активної роботи протягом семестру;

- аналіз успішності та вплив викладача на процес самостійної роботи здобувачів вищої освіти і ефективність навчального процесу в цілому.

Контроль дозволяє вимірювати й оцінювати здобуті здобувачами вищої освіти у процесі навчання знання, уміння та навички, тому він відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Під час вивчення дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» застосовується поточний модульний контроль знань здобувачів вищої освіти. Підсумкове (завершальне) оцінювання знань здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється, згідно з встановленим у НУЗП порядком, за 100-бальною шкалою з урахуванням результатів поточного модульного контролю. В процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу набуття вміння і навичок конкретних розрахунків та обґрунтувань, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань дисципліни.

Поточний контроль здійснюється в двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;

- модульний проміжний контроль.

У разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин, здобувач вищої освіти має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом декана. Порядок такого контролю визначає викладач.

Об'єктом поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- відвідування лекційних та семінарських занять;

- систематичність та активність роботи на семінарських і практичних заняттях;

- виконання обов'язкового завдання для самостійного опрацювання;

- виконання одного з вибіркового завдання для самостійного опрацювання;

– участь в конференціях та олімпіадах.

Контроль систематичності та активності роботи здобувача вищої освіти протягом семестру базується на оцінюванні активності та рівня знань здобувачів вищої освіти при обговоренні питань семінарських занять.

Критерії оцінювання: активність здобувачів вищої освіти в обговоренні питань семінарів вимірюється середнім значенням одержаних впродовж семестру оцінок.

Рейтинговий (модульний) контроль здійснюється у формі контрольних робіт за окремими частинами дисципліни (модулями).

Підсумкове оцінювання знань. Загальна підсумкова оцінка знань з дисципліни складається з суми балів за результати поточного та модульного контролю. До заліково-екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах за 100-бальною шкалою, 4-х бальною національною шкалою та за шкалою ECTS.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою. Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий модулі.

Іспит (залік) проводиться за наявності незадовільної оцінки підсумкового модуля або за вибором здобувача вищої освіти.